

A Berzsenyi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár 2022. évi beszámolója

(9700 Szombathely, Dr. Antall József tér 1.)

(Dr. Baráthné Molnár Mónika)

2023. február 24.

TARTALOM

1. Rövid összefoglaló	2
2. Stratégiai célok végrehajtása	3
3. Szervezet	5
4. Infrastruktúra	6
5. Gyűjteményi információk.....	7
6. Szolgáltatások (változások, trendek)	9
7. Minőségirányítás	14
8. Tudományos kutatás és kiadványok	15
9. Partnerségi együttműködések	17
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei	18
11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló	19
12. Az energiaválság okozta változásokról	20

1. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

a. sikerek, eredmények és trendek

A 2022-es évnek azokkal az elvárásokkal vágtunk neki, hogy a koronavírus-járványt megelőző utolsó normál év, a 2019-es esztendő eredményeit megközelítjük, 2021-hez képest minden mutatónkban javulást érünk el. Fő célkitűzésünknek tekintettük könyvtári tereink vonzóbbá tételét a fizikai térben, és a 24 órás elérés eredményességét tartalmi kínálat bővítésével kívántuk elősegíteni virtuálisan. Sikerral jártunk!

Könyvtárhasználat

- A nyitvatartás-korlátozás ellenére úgy alakítottuk a könyvtári rendelkezésre állást, hogy az olvasóknak az adottságokhoz képest a legoptimálisabb legyen. **Hatása:** emelkedést mutatnak a használati mutatók, a látogatószámot megdupláztuk 2021-hez képest, a regisztrált használók száma 25%-kal nőtt.
- Fiókkönyvtáraink fejlesztése (állomány, internet, enteriőr) jelentős használat-növekedést eredményezett.
- 0-24 órás elérésünket lehetővé tevő OPAC katalógusunkat fejlesztettük, az újabb verziókat megvásároltuk. **Hatása:** közel 4 millió regisztrált tranzakció.
- A Vasi Digitális Könyvtár folyamatos fejlesztése, keresés ellenőrzése, hibák azonnali észlelése, javítások beépítése. **Hatása:** közel 1000 keresés a VDK-ban.
- az elektronikus tartalmaink és digitális szolgáltatásaink népszerűsítése. **Hatása:** adatbázishasználat növekedése.

- kiegészítő állami támogatásunkból több kistéleplési könyvtári enteriőrt újítottunk meg, több mint 775 programot szerveztünk a községi könyvtári szolgáltató helyeken 14 718 fő látogatószámmal.

Munkatársak

A munkatársak végig készséges partnerei voltak az igazgatónak, terveinket a megvalósításig juttattuk. Szombathely Város elismeréseként kitüntetésben részesült kollégánk, Nagy Marianna Zsuzsanna fiókkönyvtáros, aki a "Kiemelkedő Kulturális Munkáért" díj II. fokozatát vehette át a magyar kultúra napi ünnepségen.

- b. az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

A pandémia lecsengésével, 2019. óta, az első teljes nyitvatartású, zavartalan működésű évet reméltük. Ezzel ellentétben egy újabb, az energiaválságból fakadó nehézséggel kellett szembenéznünk. A 2022. év számos olyan tapasztalattal vértézett fel bennünket, amelyekből következtetést vonhattunk le a hosszútávú működésünket illetően: a legköltséghatékonyabb működési keretek között nyitottan fordulni a kihívások felé, középpontba a humánumot állítva.

2. STRATÉGIAI CÉLOK VÉGREHAJTÁSA

- a. az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése

A BDK stratégiai tervének időbeni megvalósulása az igazgatói ciklushoz kötött (2019-2024).

Átfogó céljaink:

1. A könyvtár társadalmi szerepvállalásának erősítése.

A megvalósulást szolgálta:

- energiamegtakarítási szemléletformálás, városi LED-csere program segítése;
- a Mesebolt Bábszínházzal, a Savaria Szimfonikus Zenekarral, a Weöres Sándor Színházzal és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szombathelyi csoportjával együttműködve március 19-én Szolidaritási Délutánt szerveztünk a háború áldozatainak javára.

2. A BDK hosszú távú működésének biztosítása, a szolgáltatások és a szolgáltató képesség innovatív fejlesztése.

A megvalósulást szolgálta:

- RFID rendszer megalapozása.

3. Kapcsolódás az országos könyvtári szolgáltatásokhoz szolgáltatóként és igénybevevőként, biztosítva a jogszerű elektronikus hozzáférést.

A megvalósulást szolgálta:

- ODR könyvtárként a könyvtárközi forgalom zavartalan koordinálása;
- EPA, Matarka adatbázisok építése;
- MOKKA rekordok újratöltése.

4. A munkatársi gárda szakmai tudásának megújítása, a megszerzett tudás intézményi átadása. A tudás elismerésének különböző szintű érvényesítése.

A megvalósulást szolgálta:

- mesepedagógiai képzéseken való részvétele több kollégának a gyermekek olvasóvá nevelése céljával.

Új kulcsfogalmak, amelyek meghatározzák jövőbeli működésünket: **fenntarthatóság, az ökoszemlélet terjesztése, digitalizálás, webarchiválás, közösségteremtés, emberségesség.**

- b. a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését

Specifikus céljaink megvalósulása:

1/c. Új használói rétegek bevonása: **OKN pályázat** – olvasási staféta átadás kisiskolásoknak (ld. a mutatóban: flashmobról sajtóhíradások)

1/d. A megyében élő kisebbségek anyanyelvi kultúrája megőrzésének támogatása: a **magyarországi szlovének könyvtári ellátása bibliobusszal.**

2/c. Gyűjteményvagyon megőrzése: állományvédelem, **restaurálás** (regionális pályázat).

Pályázat megnevezése	Elyvert összeg (Ft)	Támogató	Kezdet	Befejezése
ODR VI/2233/2021	2 200 000	EMMI	2021.07.01.	2022.06.30.
ODR IV/684-2/2022	3 000 000	KIM	2022.03.01.	2023.06.30.
Könyvkötő műhely tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok beszerzése 208133/00016	1 087 500	NKA	2022.09.01.	2023.09.30.
Országos Könyvtári Napok 208108/00005	996 730	NKA	2021.09.01.	2022.08.31.
Országos Könyvtári Napok 208108/00120	1 500 000	NKA	2022.09.01.	2022.10.31.
Az Életünk című nyomtatott sajtótermék 2021. évi megjelenítése 107101/01630	3 600 000	NKA	2021.01.01.	2022.05.31.
Az Életünk 2021-22. évi működésének biztosítása FIM-SM-KP-1-2021/1-000002	6 000 000	EMMI (lebonyolító: Petőfi Kulturális Ügynökség)	2021.02.15.	2022.04.30.
Az Életünk 2022-23. évi működésének biztosítása MKA-FIM-SM-2022/1-000017	5 000 000	Magyar Kultúráért Alapítvány (kezelő: Petőfi Kulturális Ügynökség)	2022.05.01.	2023.05.30.
Rábavidéki mozgókönyvtár (bibliobusz) működtetése VI/2992/2021	5 000 000	EMMI	2021.09.01.	2022.06.30.
Rábavidéki mozgókönyvtár társfinanszírozása VI/655-2/2022	5 000 000	EMMI	2022.07.01.	2023.06.30.
Egyéb támogatás				
Megnevezése	Elyvert összeg (Ft)	Támogató	Kezdet	Befejezése
Könyvtári dokumentumok állományvédelme VI/1044-3/2022	2 600 000	EMMI (Együtműködési megállapodás keretében a győri Regionális könyvtárral)	2022.01.01.	2022.12.31.

3. SZERVEZET

a. kompetenciafejlesztés

Az elmúlt évben az intézmény szervezeti struktúrája nem változott, a foglalkoztatotti létszám sem, az intézményben a fluktuáció nem jellemző. A könyvtári szolgáltatások fejlesztését és az intézmény magas minőségi alapokon történő működését segíti a szervezeti kultúra fejlesztése, valamint a belső képzések, a szakmai napok szervezése és a különböző képzéseken szerzett tudás helyi gyakorlatba való átültetése.

A könyvtár munkatársai az alábbi képzéseken vettek részt:

Továbbképzés, tanfolyam címe	Képző intézmény	Részvevők	BDK-s résztvevők száma	Első képzési nap	Utolsó képzési nap	Óraszám	Megjegyzés
Mesetáborok szervezése, tervezése I-II.	Népmeseincstár mesepedagógiai műhely	Zsigri Mária, Bozzai Judit	2	2022.02.21	2022.03.03	4	online
Népmeseincstár mesepedagógiai képzés	Népmeseincstár mesepedagógiai műhely	Zsigri Mária	1	2022.03.09	2022.03.30	30	online
Metamorphoses Szabadegyetem	Boldizsár Ildikó	Zsigri Mária	1	2022.01.11	2022.05.17	60	online
Webinárium az iratkezelésről	Magyar Nemzeti Levéltár	Dr. Baráthné Molnár Mónika, Perger Ádám, Németh Nikoletta, Szalainé Bodor Edit	4	2022.05.25		1	online
KönyvtárMozi Sára Sándor filmes kurzus	Lakitelek Népfőiskola	Boros Ferenc	1	2022.09.20	2022.09.21	24	személyes
Szikla képzés	NETLIB	Szabóné Novák Violetta	1	2022.10.25		5	személyes
Munkavédelmi képzés	Alemona	Németh Gabriella	1				online
Alapfokú tanfolyam	BDK	Szibler Miklósné, Szabóné Novák Violetta	2	2022.10.14	2021.11.18		személyes

Kiemelendő a Népmeseincstár módszerrel való ismerkedés fontossága, mert könyvtári céljaink elérését látjuk benne. A mesefoglalkozások célja különböző lehet, mesélni is sokféleképpen lehet, de mindig arról, ami a gyerekeket érdekli. Hosszú évek óta valljuk, hirdetjük és családoknak, óvodásoknak, iskolásoknak szervezett foglalkozásaink során teszünk azért, hogy a népmesék gazdagsága, a mesélés, mesehallgatás fontossága mindenkire eljusson. A mesehallgatás a szövegértés, az olvasás alapja. Híd szülő és gyermek között, ember és ember között. Tanít megérteni a világot, a másikat. Segít feloldani a hétköznapi feszültséget.

A Népmeseincstár képzés hosszú évek gyakorlatára támaszkodó, pedagógiai, meseterápiás tapasztalatra épített, országsszerte bevált módszer, biztos eszközrendszer a könyvtáros kezében, mesetáborok szervezéséhez, mesefoglalkozások összeállításához, vezetéséhez.

A Metamorphoses Szabadegyetem két féléves előadássorozatán szerzett tudás a mesék világában segíti a tájékozódást. A mítoszok, mesék keletkezéséről, a meserégiók, mesetípusok ismeretén keresztül a magyar népmesék világának felépítéséig. A megszerzett ismeretek segítik a pontosabb tájékoztatást (adott helyzethez illeszkedő meseajánlás, bármely meseterápiás képzésben részt vevők tájékoztatása) a célzott meseválasztást.

4. INFRASTRUKTÚRA

a. fizikai terek állapotának változása

A központi könyvtárban változás nem történt, a **fiókkönyvtárakat** érintően igen.

- A szentkirályi fiókkönyvtárunk esetében lehetőségünk volt új helyszínre költöznünk, a rossz állapotú helyiséget felújított, tágas, világos helyiségre tudtuk cserélni ugyanazon településrész ugyanazon utcájában. A költözködés, átalakítás, nyitásra való felkészülés, szerződéskötés stádiumában tartunk.
- A Hunyadi úti fiókkönyvtárunk előnyös fűtési adottságai miatt megnövekedett óraszámban várta látogatóit októbertől. Enteriőrjét megújítottuk, vonzóbbá varázsoltuk megjelenését:

b. infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A BDK az alábbi hardver eszközöket és szoftvercsomagokat szerezte be:

- a) weboldal frissítés (aratóbaráttá alakítás)
- b) web OPAC 3+ upgrade (több funkció)
- c) ABBYY szövegfelismerő szoftver OCR-ezéshez (tömeges tartalomfeltöltés VDK-ba, szolgáltatási fájlok előállítás)
- d) hangosító berendezés (erősítő, hangfalak, mikrofonok) cseréje (rendezvények kiszolgálása)
- e) Adobe InDesign CC for Teams (kiadványszerkesztés)
- f) G Data Internet Security online vírusirtó
- g) 4 db asztali PC beszerzése (elavult gépek cseréje)
- h) könyvtári RFID rendszer berendezések beszerzése.

c. egyéb infrastruktúra

Az energiamegtakarítási intézkedések részeként folyamatosan figyeljük a fogyasztásunkat. Szervezeti egységeként optimalizáljuk az energiafogyasztás mértékét. 2022-ben cserélnünk

kellett a meghibásodott inverterünket (napelemes termelő berendezésünk része), az új Huawei SUN2000-10KTL-M1 háromfázisú hálózatba tápláló inverter cseréje által a villamosenergia fogyasztásunk csökkentve kerül kiszámlázásra.

5. GYŰJTEMÉNYI INFORMÁCIÓK

Intézményünk erősségei a minőségi szemlélet, a felhasználók szükségleteire és igényeire alapozott szolgáltatások, a gazdag gyűjtemény és a rendszeres közösségi alkalmak, amelyek kedveltek a lakosság körében.

a. gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A gyarapításra fordított összegből 2022-ben 11146 egységnyi gyarapodást tudtunk elkönyvelni (2021: 9486). Az év során a központi könyvtár és a fiókkönyvtárak gyűjteményéből 9229 dokumentumegységet vontunk ki (2021: 6772).

b. gyűjteményfeltárás

A szombathelyi térség részére történő feldolgozás 2022-ben:

- KSZR: könyv: 6 946 kötet könyv; egyéb (hangoskönyv): 11
- Kisebbségi ellátórendszer: könyv: 271 db, egyéb: 14 db
- Városkörnyék: könyv: 13 599 db, egyéb: 695 db

A szolgáltatásközvetítésbe bevont városi könyvtárak körének módosulása miatt a kőszegi térség 14 településének a városi könyvtárnál nyilvántartott mozgókönyvtári és központi ellátórendszeri állománya a megyei könyvtárhoz került át, ezért a 2021. és 2022. év gyarapodása egymással nem összehasonlítható, az átvett dokumentumok mennyisége miatt a gyarapodás 2022-ben sokszorosa az előző évinek.

Nemzetiségi dokumentumbeszerzés:

Állománygyarapításunk forrása horvát és német nyelvterületen az OIK közvetítésével felhasználható állami támogatás, illetve az ellátandó települések KSZR érintettsége miatt a kistépelések könyvtári ellátását szolgáló kiegészítő állami támogatásból dokumentumvásárlásra szánt összeg meghatározott része. Szlovén nyelvű dokumentumaink muraszombati cserekapcsolatunkból származtak. 2022. december 31-ig nemzetiségi gyűjteményünk 1 359 183 Ft értékben 285 kötetrel gyarapodott.

A nemzetiségek számára biztosított dokumentumok száma 2022. december 31-én 9289 kötet volt.

c. állományvédelem

Az ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft. 2022-ben kettő muzeális dokumentum restaurálásával készült el:

- Fronsperger, Leonhart: Kriegßbuch... Gedruckt zu Franckfurt [Frankfurt am Main]: durch Sig. Feyrabens seligen Erben, 1596.

- Lippay János: Psoni kert... Győrött: Streibig Gergely János, 1753.

A győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér mint Regionális könyvtár és a BDK között 2022. július 15-én létrejött Együttműködési megállapodás értelmében könyvtárunk vállalta a támogatási összeg, nettó 2.600.000 Ft állományvédelmi célú felhasználását, az összeg felét a fenti dokumentumok restaurálására fordítottuk.

d. digitalizálás

A 2020-as – a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (KDS) keretében megvalósuló – könyvtári digitalizálási pályázattal kapcsolatosan még 2021-ben is töltöttünk fájlokat az OSZK DSpace felületére. 2022-ben sikerült megoldani a **Vasi Digitális Könyvtár (VDK)** adatbázisba történő, nagy számú tartalomfeltöltést.

Összesítés a 2022-es évre vonatkozóan	
A régi VDK-ból áttöltött anyagok	6704 db dokumentum (6093 db aprónyomtatvány, 426 db fénykép, képeslap, 185 db településtörténeti monográfia bibliográfiai adatai)
A régi VDK-ból újonnan berögzített anyagok	42 db elektronikus publikáció 21 db elektronikus dokumentum
A VDK-ba 2022-ben újonnan bekerült dokumentumok	502 db folyóirat lapszám 3 db elektronikus publikáció 11 db elektronikus dokumentum 1 db online lexikon szócikk
Összes dokumentumszám:	7284 db

A VDK átalakításával és a különböző formátumú fájlok egy adatbázisba integrálásával 2021-ben kezdtünk el tevékenykedni, de a munka nagyobb része 2022-ben valósult meg.

Az új adatbázis, amelyet a NetLib Kft.-vel együttműködésben alakítottunk ki, alkalmas lett:

- régi, HTML-alapú dokumentumok integrálására,
- a KDS keretében szkennelt TIF formátumú dokumentumok online szolgáltatására és teljes szövegű keresésére,
- a megszüntetett Vasi Könyvtári Portál online lexikon szócikkeinek átvételére,
- kétrétegű OCR-ezett PDF fájlok, eddig mikrofilmen elérhető folyóiratok, közzétételére.

Az új VDK előnye, hogy a betöltendőkről egyszer kell leírást készíteni a SZIKLA integrált rendszerben, címkézéssel a dokumentumok megjeleníthetők a VDK-ban.

Eredmény: 2022-ben 6704 darab aprónyomtatvány, fotó és képeslap került áttöltésre. 63 darab egyéb dokumentum (teljes szövegű kötet, elektronikus publikáció, folyóiratszám, online lexikon szócikk) került rögzítésre, és 15 kötet, 502 folyóiratlapszám került újonnan betöltésre.

6. SZOLGÁLTATÁSOK (VÁLTOZÁSOK, TRENDEK)

a. célcsoportok számára kialakított szolgáltatások eredményei

Gyermekek

- 2022. január 19-én online került sor a 2021-ben 7. alkalommal kiírt Könyvhódító pályázat eredményhirdetésére. 44 pályázó 51 pályamunkát küldött be, határon túlról is érkeztek pályaművek.
- 4. alkalommal hirdettük meg Máskép(p) című, általános és középiskolásoknak, valamint felsőoktatásban tanuló diákoknak szóló Vas megyei helytörténeti fotó- és filmpályázatunkat. A decemberben zárult pályázatra 13 film és 36 fotó érkezett. Szponzorként 4 szervezet csaknem 200 ezer Ft-tal támogatta.

Hátrányos helyzetűek

- Újraindítottuk Önként vakon elnevezésű érzékenyítő foglalkozásunkat középiskolásoknak. 2 iskola 9 csoportja érkezett hozzánk 279 fővel.
- A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központhoz tartozó idős klubokban több ízben tartottunk filmtörténeti és -művészeti, valamint várostörténeti előadásokat, vetélkedőket.
- Támogatjuk a Rum-Kastély EGYMI médiaszakkörös diákjait, a Magyar Speciális Mozgóképek Egyesülettel közösen 6. alkalommal szerveztük meg a Speciális Nézőpont esélyegyenlőségi rendezvényt. A rendezvény évről évre több érdeklődőt vonz, számos iskola elhozza diákjait a filmek bemutatójára és az alkotókkal való megismerkedésre, ez szerves részét képezi az ifjúság érzékenyítésének, felhívva a figyelmet az esélyegyenlőség fontosságára, arra, hogy a fogyatékossgal élők éppúgy lehetőséget kell, kapjanak a fotózáshoz és filmkészítéshez, mint ép társaik.
(Lásd még: A Színház- és Filmművészeti Egyetem partnerségének és felajánlásának köszönhetően a Magyar Speciális Filmfesztivál gálarendezvénye az Uránia Nemzeti Filmszínházban került megrendezésre 2022. december 13-án.)

Zenét kedvelők

- 6. évadát érte meg, 60-70 fős állandó hallgatósággal bonyolítjuk az Ezt látni és hallani kell c. komolyzenei előadássorozatunkat.
- Útjára indítottuk a zeneműtári állománymenedzsment célzatú új sorozatunkat Zeneműtári találkozások címmel.

Nemzetiségek könyvtári ellátása

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 41. § 1-2. bekezdése alapján a megyében élő nemzetiségek (horvát, német, szlovén) anyanyelvű könyvtári ellátásáról gondoskodunk, szoros együttműködésben az Országos Idegennyelvű Könyvtárral, illetve a Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtárral, valamint az Alsóöri Magyar Média- és

Információs Központtal. A nemzetiségi kulturális értékek bemutatását anyanyelvű rendezvények szervezésével segítettük:

Település	Program	Alkalom	Nyelvterület	Létszám (fő)
Felsőszölnök	Márton napi népszokások	1	szlovén	7
Horvátzsidány	Háromnyelvű kötetbemutató Katharina Dowassal	1	horvát német	40
Narda	Háromnyelvű kötetbemutató Katharina Dowassal	1	horvát német	22
Narda	Karácsonyi ünnepkör a gradistyei horvátoknál: Dr. Horváth Sándor előadása	1	horvát	14
Peresznye	Háromnyelvű kötetbemutató Katharina Dowassal	1	horvát német	23
Szentpéterfa	Háromnyelvű kötetbemutató Katharina Dowassal	1	horvát német	45
Szentpéterfa	Régi horvát szavak és kifejezések: Harangozó Ferencné előadása	1	horvát	18
Szombathely	Devecsery László <i>Őrvidék-járó</i> című kötetének bemutatója	1	horvát német	190
		8		359

b. helyben elérhető szolgáltatások

A 2022. évi változásokra rámutatva a fiókkönyvtáraink használatának erősödése kiemelkedő. A központi könyvtár – távhős adottságai következtében – nyitvatartása októbertől három napra korlátozódott, ugyanezen adottságok kedvező volta miatt a fiókokból kettő nyitvatartása folyamatos volt.

Hangsúlyozni szükséges, a fiókkönyvtárak használata úgy növekedett, hogy közben a központi könyvtár forgalmi adatai sem csökkentek, a háromnapos nyitvatartás ellenére sem.

Fiókkönyvtári mutatók

a Berzsényi Dániel Könyvtárban | 2021-2022

Beiratkozott olvasók

Kölcsönzők

Kölcsönzött dokumentumok

Helybenhasználat

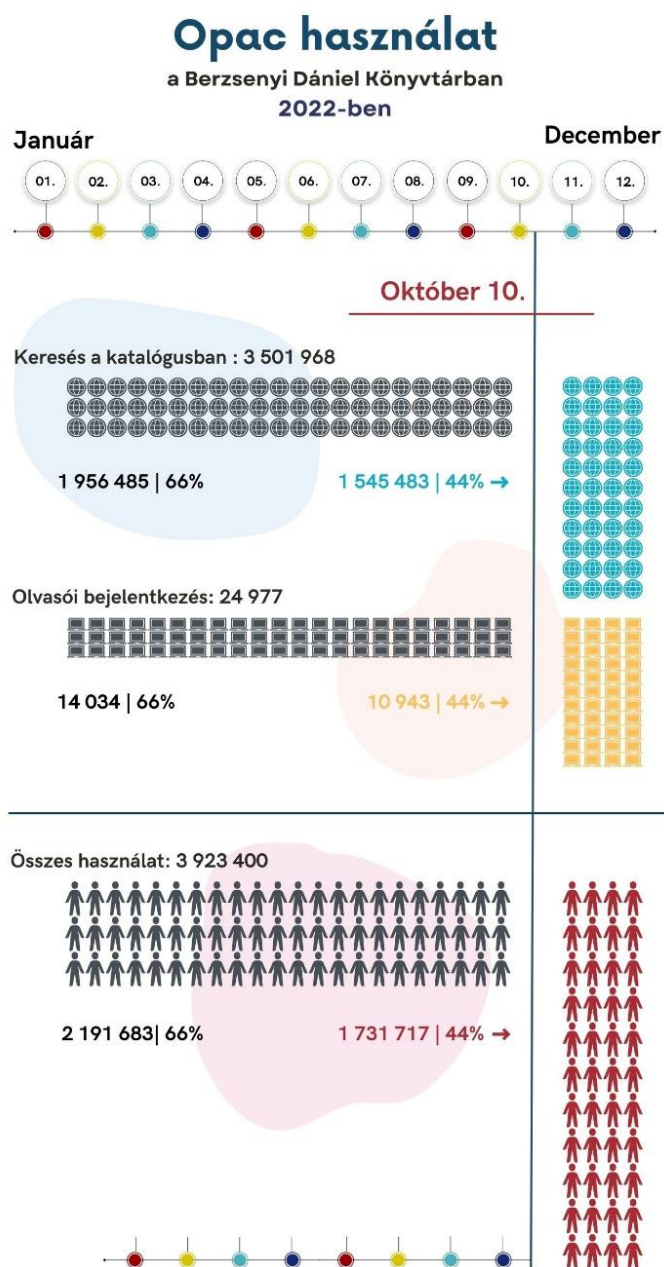

Látogatók

c. távolról elérhető szolgáltatások

A könyvtár online katalógusának használati mutatói jól tükrözik a 2022-es év alakulását. Látványosan, október 10-ét követően nőtt meg az OPAC használata, az év utolsó, nem egészen három hónapja, teszi ki az összesített adatok 44 %-át:

d. közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

- 2022-ben is csatlakozott a könyvtár országos és nemzetközi programokhoz: Internet Fiesta, Ünnepi Könyvhét, Országos Könyvtári Napok, Európai Hulladékcsökkentési Hét.
- Az Országos Könyvtári Napok keretében, az Informatikai és Könyvtári Szövetség kezdeményezéséhez csatlakozva, intézményünk flashmobot szervezett a megyei könyvtárak megalakulásának 70. évfordulója alkalmából. A programhoz olvasók, támogatók, rendezvények látogatói és a jövő olvasógenerációját alkotó kisiskolások is csatlakoztak.
- A magyar kultúra napja alkalmából Tóth Csaba Munkácsy-díjas festőművész tartott előadást 10 éves a Vasvári Békeház Képzőművészeti Gyűjteménye címmel.
Eredmény: 1600 megtekintés
<https://bit.ly/3HLaNJu>
- A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete XXIII. Országos Konferenciáját Helyismeret – gazdaságtörténet címmel 2022. augusztus 3. és augusztus 5. között Szombathelyen rendezte meg könyvtárunkkal együttműködve. A tanácskozás középpontjában a helyismeret és a gazdaságtörténet napjainkban jelentkező új összefüggései álltak.
<https://bit.ly/3XkxdGW>
- 2022. május 28-án a Weöres Sándor Színház által szervezett összművészeti fesztivál keretében a színházban mutattuk be az Életünk folyóirat 2021/3-4. összevont számát, amely a város színháztörténetét dolgozta fel.
- A H+ Média és Kulturális Egyesület 2022-ben első alkalommal rendezte meg az ÖkoPlusz Fesztivált szeptember 10-én. A környezettudatosság jegyében lezajlott programsorozathoz a Kámoni fiókkönyvtár csatlakozott.
- A könyvtár keretein belül több klub is működik havi rendszerességgel: olvasókör, irodalmi asztaltársaság, helytörténeti klub.

Olvasókörök:

1. Történetvilágok asztaltársaság: a csoport működéséről és tanulságairól

Az irodalmi élmény közös befogadásának szándékával hirdettük meg a nyitott csoportot 2021 őszén. A moderátor, Pallósiné Dr. Toldi Márta (ny. igazgató) az együttes élmény jótékony hatására alapozó beszélgetés-vezetési módszert alkalmaz, amely az önismeretet és az asszertív kommunikációt egyaránt fejleszti. A találkozásokon egy-egy rövid irodalmi szöveg a vendéglátó, a résztvevők bejárják az akkor és ott feltáruló történet szereplőinek útját. Alternatív stratégiákat keresnek a karakterek élethelyzetére. Összegyűjtik, hogy milyen érzelmeket, emlékeket hív elő a történet, önreflexióra készen, empátiával. 2022 végéig 12 találkozás volt, alkalmanként 8-15 közötti létszámmal. A visszaigazolások arról szólnak, hogy intenzív nyoma marad a találkozásoknak. Olyan tanulságokat, élményeket visznek magukkal,

amelyeket családi, baráti körben rendszeresen megosztanak, az irodalmakat olvasásra ajánlják.

2. A BDK olvasóköre

A 2008-ban indult olvasókör, a pandémia miatti rövid kihagyás után, 2022-ben újraindult. A találkozókra havonta egy alkalommal kerül sor, ahol egy-egy közösen kiválasztott irodalmi mű kapcsán hangulatos eszmecsere kerül sor, a moderátor, Nagy Éva (ny. igazgató). A résztvevők száma alkalmanként 10-15 fő.

e. online felületek (honlap, közösségi média)

2022-ben megváltozott a Facebook, az alkalmazás hírfolyamát úgy alakította át, hogy a felhasználók által követett fiókok bejegyzései helyett az új tartalmak felfedezését helyezte előtérbe a nagyobb felhasználói élmény elérése érdekében. Továbbá, december elsejétől számos személyes információt távolítottak el a felhasználói profilokról. A lekérhető statisztikai adatok sem feleltethetők meg a korábbiakkal.

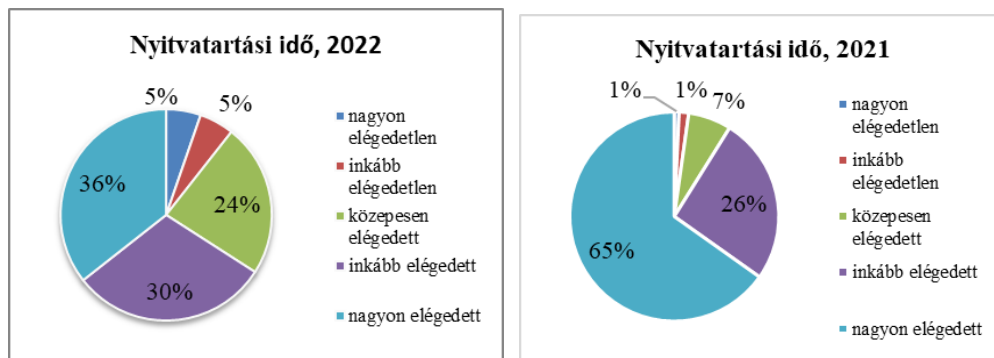
f. területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

A BDK 2022-ben is a kulturális törvény előírásai alapján végezte megyei területi ellátó tevékenységét, különös figyelmet fordítva a folyamatos együttműködésre, és a segítségnyújtásra. Vas megye 216 településéből nyilvános könyvtár 13, KSZR szolgáltató hely 203 helységben működött. Könyvtári szempontból ellátatlan Vas megyei település nem volt.

7. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS

a. használói elégedettségmérés

A látogatók könyvtárhasználati szokásait és elégedettségét vizsgáltuk 2022-ben is. 143 kérdőívből 36-ot írásos véleménnyel láttak el a kitöltők, sokan fejezték ki köszönetüket, elégedettségüket. A korlátozott nyitvatartási időt többen kifogásolták, néhányan jelezték megértésüket emiatt, de szeretnék a korábbi visszaállítását.

2022-es minőségcéljaink voltak a munkatársi elégedettségvizsgálat elkészítése, valamint az intézményi önértékelés lebonyolítása.

A BDK munkatársai 25 feleletválasztós és egy kifejtendő választ váró kérdést tartalmazó kérdőívet töltöttek ki. Kiemelt szempontok:

- A legmagasabb válaszarány, azaz a kollégák 61%-a (27 fő) szerint e munkahely fő vonzerejét a jó munkahelyi légkör adja. 2017-hez képest ez a szempont a harmadik helyről jött föl az első helyre, kis híján megduplázva az ezt választók arányát.
- 2017-hez képest jelentősen nőtt azoknak a kollégáknak a száma is, akik úgy érzik, hogy kellő erkölcsi megbecsülésben részesülnek. Míg 2017-ben ezt 9 fő, addig 2022-ben 16 fő jelölte ezt meg.
- A létbizonytalanság/létfbiztonság kérdéskörét veti fel az a szembetűnő változás, hogy mind a kiszámíthatóság, mind az önkormányzati kulturális intézményi forma, mint védettség, nagyobb hangsúlyt kapott a 2022-es válaszok között. Az előbbi esetében 26%-ról 39%-ra, utóbbi esetében pedig 5%-ról 20%-ra nőtt a kiválasztás aránya.

b. önértékelés

Eredménye: A 2017-es, előző értékelés óta eltelt időszakban nagy energiát fektettünk a PDCA ciklikusságnak az adottságainkban és az eredményeinkben való megvalósulására, nyomon követésére. A 2022-es vizsgálat során a leglátványosabb változás az eredménykritériumokban történt (ügyfélközpontú és munkatársakkal kapcsolatos eredmények).

c. települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése

A BDK koordinációs támogatásával Szentgotthárd esetében folytatódott a könyvtári minősítés előkészítése, az önértékelés folyamatával kapcsolatban nyújtott könyvtárunk szakmai segítségét.

d. tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

- könyvtári RFID rendszer bevezetésének megkezdése RFID Premium állományvédelmi kapuk, könyvtárosi munkaállomások és ISO 18000-3 szabványú címkék vásárlásával a Magyarországon legeredményesebben szereplő, könyvtári innovatív technológiát szállító cég közreműködésével.

8. TUDOMÁNYOS KUTATÁS ÉS KIADVÁNYOK

A könyvtárban nincs tudományos munkatárs. A 2022-es évben megjelent a Vasi életrajzi bibliográfiák című, a könyvtár által 1974-ben elindított sorozat 43. kötete, amely Heckenast János építészmérnöknek állít emléket.

2013. január 1-je óta a BDK az Életünk irodalmi folyóirat kiadója. A könyvtár munkatársai közreműködnek egyes tematikus számok összeállításában, így történt ez a 2022/2-3. összevont szám esetében is, amely a megyei kismesterségeket mutatta be.

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny pályázatán részt vevő diákok a 2022/2023-as tanévben is felhasználhatták a megjelölt témákhoz kidolgozott ajánló bibliográfiánkat. A könnyebb használhatóság érdekében PDF formátumban jelent meg a kiadvány.

Szalainé Bodor Edit, a helyismereti gyűjtemény vezetője tagja a Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények szerkesztőbizottságának, illetve részt vesz a folyóirat évenként megjelenő Krónika rovatának összeállításában, megírásában.

A Lévai Magyar Asszonyok Ligája kezdeményezésére a könyvtárban az 1848-49-es Lévai Nemzeti Őrsereg zászlaja és másolatának története címmel előadásra és kötetbemutatóra került sor, a zászló szombathelyi őrzését alátámasztó dokumentumok kutatásában munkatársaink is részt vettek.

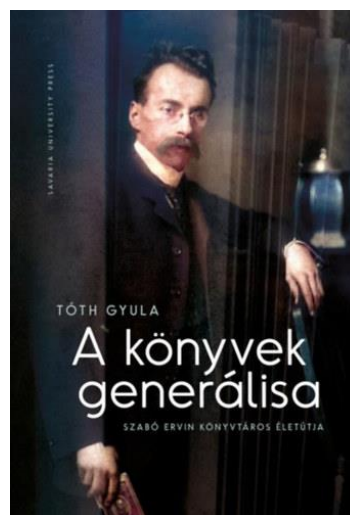
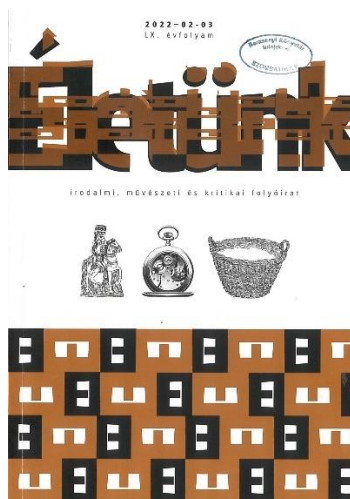
A Vasi Múzeumbarát Egylettel közösen négy etapból álló várostörténeti sétát szerveztünk Séta Szombathely egykori Szőlőhegyén címmel. A programhoz tudományos igényű ajánló készült Kiss Gábor régész közreműködésével.

A szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola könyvtár tanszéke egykori vezetője, Dr. Tóth Gyula Szabó Ervinről szóló könyvének megjelenéséhez anyagi támogatással járultunk hozzá.

SÉTA SZOMBATHELY RÉGI SZŐLŐHEGYÉN
a Rózsavártól a Nagypityerig

Ajánló bibliográfia

9. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

- a. kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

Könyvtári együttműködések:

Ápoljuk évtizedek óta fennálló kapcsolatainkat hazai és **határainkon túli** könyvtárakkal (kiemelt partner: Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár – bibliobusz támogatás), elsősorban könyv- és folyóiratcsere formájában, továbbá forráskutatással segítjük magyar és külföldi partnereink munkáját.

Regionális könyvtári kapcsolat:

2022-ben a regionális könyvtárral, a győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Térrel az állományvédelem támogatása vonatkozásában működtünk együtt.

Megyei könyvtári kapcsolat: 2022-ben együttműködési megállapodást kötöttünk a Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtárral a magyarországi „Zöldkönyvtári Hálózat” kialakítása érdekében, a Kámoni fiókkönyvtárunk ökokönyvtári szerepét erősítendő.

Kiemelt helyi együttműködések:

- H+ Média és Kulturális Egyesület
- Szombathelyi Zsidó Hitközség
- Szombathelyi Szépítő Egyesület

- Vasi Múzeumbarát Egylet
- Vas Megyei Honismereti Egyesület
- Képeslevelezőlap-gyűjtők Egyesülete
- Magyar Speciális Mozgókép Egyesület
- Zonta Club Szombathely

Közoktatási és szociális területen megvalósuló letéti együttműködés:

- Derkovits Gyula Általános Iskola
- Gothard Jenő Általános Iskola
- Illés Labdarúgó Akadémia Gimnáziuma és Kollégiuma
- Szombathelyi Bercsényi Miklós Általános Iskola
- Szakosított Szociális Intézmény

Az iskolai könyvtárakba beiratkozott diákok számára a BDK kötetei szélesebb választékot nyújtanak színvonalas szépirodalom tekintetében. Az Illés Akadémián 2022 őszétől felmenő rendszerben már két osztály diákjai használják tanuláshoz (kötelező olvasmányok), szakmai érdeklődéshez (sport, labdarúgás) a letétbe kapott könyveket.

A Szakosított Szociális Intézményben mentálhigiénés szakemberek használják foglalkozásokon idősek, vakok, demens ápoltak (alkalmanként 20-30 fő) fejlesztéséhez a félévente cserélt állományt. **A letéti ellátás eredménye: 1756 fő letéti olvasó.**

6 **önkéntes**ünk 338 órát tevékenykedett, 45 iskolai közösségi szolgálatosunk pedig 615 órában segítette működésünket.

10. PR/MARKETING/KOMMUNIKÁCIÓ EREDMÉNYEI

a. a könyvtár megjelenése médiumokban

2022-ben nyomtatottan 78 cikk jelent meg rólunk, az online sajtóban pedig 142 tudósítás látott napvilágot. A legtöbb nyomtatott híradás – intézményünkkel kapcsolatban – a Savaria Fórumban és a Vas Népében, online felületen pedig a Vaskarika.hu weboldalon jelent meg. A helyi televízió 25 alkalommal foglalkozott a könyvtárral kapcsolatos aktualitásokkal.

b. lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete XXIII. Országos Konferenciáját Helyismeret – gazdaságtörténet címmel 2022 augusztusában Szombathelyen rendezte meg könyvtárunkkal együttműködésben. Az eseményekről készült sajtómegjelenések jó hírünket vitték az egész országban.

A lévai Reviczky Társulás helytörténeti szakosztályával, a Lévai Magyar Asszonyok Ligájával, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával, a Szombathelyi Szépítő Egyesülettel és a Vasi Múzeumbarát Egylettel közös szervezésű programon megkoszorúztuk Farkas István 48-as nemzetőr emléktábláját a Szent Márton úti temetőben, majd a rendezvény a könyvtárban folytatódott. Jó hírünk a határon túlra is eljutott.

11. A VÁRMEGYEI HATÓKÖRŰ VÁROSI KÖNYVTÁR A VÁRMEGYE TERÜLETÉN MŰKÖDŐ TELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAKAT ÉRINTŐ ÁLLAMI FELADATAIRÓL SZÓLÓ ÖSSZEFOGLALÓ

a. köteleispéldányok, digitalizálás, elektronikus katalógus építése

A korábbi évek gyakorlatát követve a Vas megyében működő nyomdákkal rendszeres kapcsolatban álltunk, a köteleispéldány-szolgáltatási tevékenységüket figyelemmel kísértük, szükség esetén az elmaradt példányokat reklamáltuk, a beérkezett helyi nyomdatermékeket állományba vettük és feltártuk. Vas megyei archív könyvtárként nagy hangsúlyt fektetünk a helyismereti érdeklődésre számot tartó, de a könyvtárunk állományából hiányzó dokumentumok beszerzésére.

b. a vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezése

- Az Országos Könyvtári napok keretében a BDK koordinálásával a megye nyilvános könyvtári hálózata (városi könyvtárak, Vas Megyei SZC Oladi Technikum Könyvtára, Szombathelyi Siker Könyvtár Alapítvány), továbbá a KSZR szolgáltatásba bevont szolgáltatóhelyek számos programmal csatlakoztak az országos felhíváshoz, együttműködve a helyi oktatási, kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel.
- Két alkalommal szerveztünk Szombathelyen teljes körű városi könyvtárigazgatói értekezletet, az aktuális teendők egyeztetése érdekében. A személyes találkozás mellett folyamatos volt a kapcsolattartás telefonon és elektronikus levelezéssel.
- Szakmai tanácsadással segítettük a csepregi könyvtár állományának épületen belüli áttelepítését a könyvtárhelyiség energetikai megújítása miatt.
- A KSZR feladatellátásának gazdaságos szervezése érdekében öt városi könyvtárral működtünk együtt. A szolgáltatásközvetítésből intézményi összevonás, feladattorlódás és a humánerőforrás hiányossága miatt a kőszegi könyvtár vált ki.

c. a települési könyvtárak tevékenységét segítő szolgáltatásokról

- Koordináltuk a megye nyilvános könyvtárainak, könyvtári szolgáltató helyeinek és szakkönyvtárainak statisztikai adatszolgáltatását.
- Határidőre elvégeztük az adatsorok ellenőrzését, elektronikus rögzítését, véglegesítését.
- Segítettük a nyilvános könyvtárak éves beszámolójának, munkatervének elkészítését, elvégeztük a szakmai ellenőrzést és gondoskodtunk a Könyvtári Intézet felületére való feltöltésről.
- Az OSZK felkérésére határidőre összegyűjtöttük és összesítettük az energiaválság ellensúlyozására hozott, a könyvtári szolgáltatási rendszer működését befolyásoló települési önkormányzati intézkedéseket.

d. az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről

2022. október 14. és november 18. között alapfokú könyvtárosi tanfolyamot szerveztünk a szolgáltatóhelyeken feladatot ellátó új könyvtárosoknak. A 27 órás képzésen 18 fő vett részt.

e. a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációja

A győri regionális könyvtár kérése alapján szakmai javaslatot készítettünk egy kiválasztott Vas vármegyei városi könyvtár (Csepreg) meghatározott keretösszegű fejlesztéséhez.

f. a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tétele

A Vasi Digitális Könyvtár megújult adatbázisába betöltöttük a régi VDK dokumentumait, újként 15 darab kötet és 502 folyóirat lapszám került betöltésre. A 2019-2021-es digitalizálási tervünk teljesült. A 2022-2023-as tervvel időarányosan haladunk.

12. AZ ENERGIAVÁLSÁG OKOZTA VÁLTOZÁSOKRÓL

a. Hogyan befolyásolta a könyvtári szolgáltatásokat és az intézmény nyitvatartását az energiaárak megnövekedése?

Az energiaárak növekedése miatt október 10-től heti 30 órára csökkent a nyitvatartásunk. A minél szélesebb rétegek hozzáféréseinek biztosítása miatt csütörtöktől szombatig fogadjuk az olvasókat már reggel 8 órától az összes részlegben. A körülmények rákényszerítettek bennünket az innovatív gondolkodásra, az adottságokat kihasználó ötletek begyűjtésére, új szemlélet formálására. A preferenciáinkat újra kellett gondolnunk, mert az olvasókkal való kapcsolattartás folyamatossága nem szakadhatott meg. A web 2.0 szolgáltatások előnyeit igyekeztünk kihasználni, illetve a figyelmet a nyitva lévő fiókjaink felé terelni. Továbbá, zárvatartó napokra helyeztük át a külső partnerekkel való kapcsolattartást, a nevelési-oktatási intézményekbe ekkor jártak ki a munkatársak könyvtári kifoglalkozások, előadások megtartására.

b. Az egyes kulturális intézmények működését érintő veszélyhelyzeti szabályokról szóló 469/2022. (XI. 21.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban milyen fenntartói és intézményi intézkedések történtek a könyvtár szakmai működésére vonatkozóan?

Fenntartói intézkedések a fűtési időszakra vonatkozóan:

- nyitvatartás-korlátozás: október 10-től a központi könyvtár heti 30 órát (-34)¹ tart nyitva, október 1-től a Kámoni fiókkönyvtár heti 2-szer 3-3 órát (-14), a Hunyadi úti fiókkönyvtár heti 5-ször 8-8 órát (+32) van nyitva, október 1-től a Jáki úti fiókkönyvtár zárva tart (-15), a szentkirályi fiókkönyvtár (-3) új helyszínre költözik,
- heti adatszolgáltatás elrendelése az energiafogyasztás monitorozása érdekében.

¹ Viszonyító adat, a fűtési szezonon kívüli nyitvatartáshoz képest a különbséget mutatja.

Intézményi intézkedések:

- home office elrendelése,
- SZIKLA integrált rendszer távelérések megteremtése,
- igazgatói utasítás közzététele a munkavállalók részére az energia-megtakarításra vonatkozóan.

Zárásul idézem ezen gondolatokat bizakodásunk jeleként:

„A könyvtár egy olyan nyitott sokdimenziós kulturális közösségi tér, amelyben a tartalmak okán találkozások sokasága, a találkozások nyomán pedig folyamatos értékteremtés zajlik. Ahány találkozás, annyi inspiráció, annyi új gondolat, annyi új érték. A könyvtári rendszer egyedi értékteremtő képessége abban a nyitottságban ragadható meg, amely megnyilvánul a tartalmak, a használók és az állandó változások, az egyre sokrétűbb, a kor igényeihez alkalmazkodó szolgáltatások felé. Az értékteremtés ezen különleges képessége jelenti a könyvtárak hosszú távú legitimitációját.” /Tóth Máté: A könyvtárak társadalmi szerepei empirikus kutatási adatok tükrében. Szentendre : Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár, 2022./

Dr. Baráthné Molnár Mónika
igazgató